

Benchmarking och tillväxt

Att jämföra sig med andra har länge varit ett betydelsefullt sätt att argumentera. I Daniel Tarschys och Maud Eduards klassiska pärla "Petita" gör författarna en undersökning av äskanden från svenska ämbetsverk sedan 1910 till 1970. Bland nio typargument märks "Det nationella argumentet" varav påpekanden att man är "sämre än Norge" är en särskild variant.¹ Vilken betydelse för kommuners lärande har deltagande i nätverk där kommunerna med hjälp av nyckeltal jämförs med varandra? Detta är den övergripande frågeställningen i artikeln *Fører benchmarking til forbedringer i kommunene? Erfaringer fra effektiviseringsnettverkene, 2002-2005* av Jostein Askim, Tage Båtsvik och Christian Skattum. Det finns exempel på att jämförandet kan verka nivellerande. De som presterar bäst får argument för att reducera insatsen (vi behöver inte vara så mycket bättre) samtidigt som de som är sämst får argument för att öka sina insatser (vi kan inte vara så mycket sämre). Men framförallt har deltagandet i jämförelsenätverken indirekta effekter, menar författarna. Det är mindre vanligt att nätverksdeltagandet ger direkta förslag på lösningar, och det är vanligare att man får impulser för att sätta förbättringsmöjligheter på dagordningen och att man använder jämförelserna som beslutsunderlag. De indirekta konsekvenserna av användandet av nyckeltal menar författarna är så viktiga, att det kommunala självstyret snarare stärks än försvagas. De nivellerande konsekvenserna kunde annars ses som ett hot mot självstyrelsen, åtminstone om det handlar om ett "race to the bottom".

Det andra bidraget i detta nummer handlar om föreställningar om tillväxt i den region i Sverige som ofta utpekas som det goda exemplet - Gnosjöregionen. Umeå-forskarna Malin Rönnblom och Christine Hudson undersöker i "*Tillväxt revisited*" - röster om tillväxt och utveckling i Gnosjöregionen diskussionen om tillväxt i en lokal kontext. I retoriken om tillväxt är tillväxten inte längre enbart ekonomisk. Tillväxten ska vara ekologiskt och socialt hållbar, och processen att utforma

---

¹ Tarschys Daniel & Maud Eduards 1975 *Petita. Hur svenska myndigheter argumenterar för högre anslag* Stockholm: LiberFörlag

tillväxtpolitiken ska vara inklusiv. Det ska inte bara vara en uppgift för manliga politiker och företagsledare. Alla ska involveras – kvinnor, invandrare, tidigare exkluderade grupper. När de officiella företrädarna för kommunen och regionen får beskriva tillväxtpolitiken finns föga av detta. Här handlar det om "gammaldags" ekonomisk tillväxt med fokus på företagandet. Rönnblom och Hudson har genomfört intervjuer med tre grupper av kvinnor i Gnosjö med omnejd: en lokalgrupp av LRF-kvinnorna, ett nätverk för invandrade kvinnor samt en grupp inflyttade, yngre kvinnor.

Det finns både likheter och skillnader mellan etablissemangets och kvinno- gruppernas syn på tillväxten. En viktig skillnad är hur man ser på orsakssammanhangen. För etablissemanget är den ekonomiska tillväxten en förutsättning för en positiv ekologisk och social utveckling. För kvinnorna är det närmast tvärtom: delaktighet, trygghet och omsorg är centrala för att den ekonomiska tillväxten ska fungera.

De båda artiklarna i detta nummer av Kommunal Ekonomi och Politik rör som brukligt vid centrala värden i den kommunala verksamheten: självstyrelse, effektivitet, tillväxt och hållbarhet. Vi hoppas att även detta nummer ska ge god läsning och inspirera till tankar, samtal och författande.

Henry Bäck, Björn Brorström och Sven Siverbo